

COMPROMESOS á fer la biografia del Sr. Subdelegat del Principat de Catalunya don Felip de Sabater, voldriam disposar d' espai suficient pera fer constar un per un los fets d' armas en que s'ha trobat y delicadas comissions que ab complerta satisfacció dels seus superiors ha desempenyat dins lo partit carlista, des que veyent las tendencias de la Revolució de Setembre va demanarla seva separació de l' Exèrcit lliberal del qual formaba part habent assistit á la batalla del Pont d' Alcolea á las órdes de 'n Novaliches, adicte á Donya Isabel.

En l' any 1869 va oferir sos serveys á Don Cárlos, qui va confiarli molt prompte varias comissions dins Espanya y fora d' ella.

Lo dia 6 d' Abril de 1872 va sortir en campanya , assistint entre altres accions á las següenis : Segaró, Llorá, Riudarenes, Buxalleu, en la que ab pochs voluntaris va rechassar ab venitatja dos cargas á la bayoneta de un dels batallons del regiment de Navarra , Sant Joan la Fonts, Sellera d' Anglés, Tabertet y Sant Pere de Torelló.

Lo dia 18 d' Agost va pender part en la acció de Vidrá, y per mérits contrets en la mateixa va ser ascendit á comandant.

Va trobarse en los atachs de Ripoll, Berga, Igualada, Bañolas, etc., etc.

En Desembre del 73 va dirigir lo siti d' Olot, qual guarnició, composta per lo valent batalló de Manila, que tenia que ocupar un any y mitj més tart lo poble de Castell-Ciutat en lo siti de la Seo, va capitular en lo dia 16 de Mars del 74, concedintseli tots los honors de la guerra, l' armament y deu cartutxos á cada soldat, y va quedar en llibertat, martxant á Girona, ab una escolta de quatre voluntaris de caballería carlista.

LO CRIMS de la PATRIA.

SETMANARI TRADICIONALISTA.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

EN BARCELONA, trimestre	1 pesseta
FORA, idem	1·25 "

ULTRAMAR Y ESTRANGER

Trimestre	2·50 pessetas
---------------------	---------------

Número solt: 5 céntims

ADMINISTRACIÓ:

PALLA, 31, LLIBRERÍA
LA PROPAGANDA CATALANA

25 exemplars: 1 pesseta

Número atrassat: 10 céntims

En Maig del mateix 1874 va passar al Nort, ab passaport firmat per S. A. R. Don Alfons de Borbon, y va asistir entre autres accions á las de Indamendi, Orió y Vartedo.

Més endavant va tenir al seu mando, sent ja coronel, lo batalló de cassadors de Vitoria , primer d' Alava.

Poch antes de terminarse la guerra va ser recompensat per Don Cárlos ab l' empleo de Brigadier, que es lo que disfruta actualment.

Entre las varias condecoracions ab que ha sigut distingit, deuen citarse la creu de Sant Fernando de primera classe, la Roja del mérit militar de segona classe, la de Cárlos VII y la encomenda de Cárlos III.

Lo despatx de coronel va obtenirlo per la ferida rebuda en 28 de Maig de l' any 73 en la retirada d' Alpens á Borreredá.

Lo Sr. Sabater té 'l títul , heretat del seu pare, de Baró de Montesquiu, y va naixer lo dia 2 de Maig de l' any 1844. Te, per tant, actualment, 43 anys.

Va permaneixer en la emigració hasta l'any 1878, y en 11 de Desembre de 1885 va ser nombrat per Don Cárlos, Jefe de las quatre províncies catalanas, y ab virtut de la nova organisió donada á nostre partit, desempenya igual càrrec ab lo nom de Subdelegat del Principat de Catalunya, en lo que ha sigut confirmat per lo Delegat General d' Aragó, Catalunya, Castella la Nova, Murcia y Valencia, don Francisco Caverro.

Tal es en extracte, la brillant fulla de serveys de nostre Jefe , que ajudant Deu tindrém ocasió d' ampliar en l' obra en publicació *Album de Personajes Carlistas*, hont ha de figurar també 'l retrato del present número, dibuixat per lo distingit artista Sr. Ross.

BRIGADIER DON FELIP DE SABATER.

Recordém á nostres lectors que'l dia 15 del present, á las 12 del matí, tindrà lloch en la Sala tercera de lo Criminal de aquesta Audiencia, la vista en judici oral y públich de la quádruple causa que per la publicació de una felicitació, un article y dos poesías, se segueix contra 'l Director d' aquest Setmanari.

En tal dia podrán veurer nostres amichs en lo *banquillo* dels criminals y en l' asiento del *soltifiat* Gabarró, á l' esmentat Director, qual únic crím consisteix en haber fet públichs sos sentiments ab motiu dels dias del August Desterrat Don Carlos de Borbon, ab forma que per lo vist no fou del agrado del Sr. Fiscal d' aquesta Audiencia, que per las senyas es molt *lliberat*.

SOBRE ELECCIONS.

«Sr. Director de *El Intransigente*.

Inserte usted en ese periódico de su dirección la siguiente órden que hago extensiva á todas las publicaciones políticas de la region de mi mando.

De usted afectísimo s. s. q. b. s. m.,

FRANCISCO CAVERO Y ALVAREZ DE TOLEDO.

Hay un membrete que dice así:—*Delegacion del Centro y Cataluña*.

En espera de la última organización dada al partido tradicionalista por el Señor Duque de Madrid, me había abstenido hasta hoy de dictar disposicion alguna general en asuntos electorales; pero resuelta ya aquella de la manera comunicada á la prensa por el excelentísimo señor marqués de Val-de-Espina, creo llegado el caso de comunicar disposiciones acerca del indicado asunto.

A este fin he determinado que en todas partes, dentro de la region de mi cargo, donde se pueda luchar con probabilidades de éxito, acudan á las urnas, para emitir sus votos en las urnas municipales, cuantos tradicionalistas se hallen en aptitud legal de verificarlo.

Cuanto á las elecciones provinciales, reservo para tiempo oportuno publicar las órdenes que crea convenientes al efecto, limitándome por hoy á recomendar que reclamen la inclusion en las listas los que tengan derecho á hacerlo.

Espero, pues, que los tradicionalistas acudirán á depositar sus votos en favor de las elecciones adictas á esta comunión, á fin de atender como conviene á la pureza de la administración municipal, fundamento de bienestar y pública moralidad.

Para llevar á cabo este acto con toda regularidad, en cada pueblo donde no existe un delegado se formarán juntas, elegidas por los mismos electores, con personas que por su arraigo, honradez y sanas creencias, sean garantía de todos los tradicionalistas en el pueblo en que se constituyan, entendiéndose que dichas juntas quedarán disueltas, una vez realizadas las elecciones municipales.

Lo que hago saber á todos los tradicionalistas de la Delegacion de mi cargo, para los efectos indicados.—FRANCISCO CAVERO Y ALVAREZ DE TOLEDO.—Zaragoza 26 de Marzo de 1887.»

Habiendo dispuesto el Excmo. Sr. D. Francisco Cavero y Alvarez de Toledo que los tra-

dicionalistas del Centro y Cataluña tomen parte en las elecciones municipales donde se pueda luchar con probabilidades de éxito y que reclamen la inclusion en las listas electorales todos los que tengan derecho á votar en las provinciales, ruego á los periódicos tradicionalistas de Cataluña publiquen esta disposicion, á fin de que llegue á conocimiento de la gran comunión católico-monárquica de este Principado, teniendo siempre presentes las siguientes prevenciones:

1.ª Los tradicionalistas que, residiendo en pueblos donde no haya subdelegados ó comités electorales, crean posible luchar en las próximas elecciones municipales, formarán juntas segun previene en su disposicion de fecha 26 de Marzo ultimo el señor Delegado general del Centro y Cataluña; las cuales sujetarán las candidaturas que deseen presentar á la aprobacion del subdelegado de la provincia ó de la persona ó comité en quien hubiese él, á su vez, subdelegado esta facultad.

2.ª Estas juntas prepararán y dirigirán la lucha electoral, de acuerdo siempre con el subdelegado de la demarcacion respectiva: y, terminadas las elecciones y verificada la inclusion en las listas electorales de todos los tradicionalistas que tengan derecho á votar en las provinciales, quedarán disueltas las juntas, segun se previene en la órden citada.

Barcelona 2 Abril de 1887.—*Felipe de Sabater.*

VALOR LLIBERAL.

Ja tenen noticia nostres lectors de l' incalificable crím cometés en Valencia per la turba lliberal d' enemichs de tota idea religiosa, que no contents ab impedir la celebració pública del *Rosari de l' Aurora*, van atrevirse á invadir lo claustro de l' iglesia hont se resaba, ferint de gravetat á un valerós católich, don Fernando Navarro, que indignat va protestar de l' atropello dels lliberals valencians, presentant son pit á aquells que acababan de apedregar l' imatge santa del Crucificat.

¡Pot estar satisfeta l' Autoritat del Católich Gobern de S. M. que ab la seva incuria va donar lloch á tal crím!

¡Y aqueixos lliberals que aixís defensan las seves ideas, atropellant y assassinant á qui no pensa com ells, deuen felicitarse per haber anyudit un nom al llarch català de víctimas que la ditxosa Llibertat (!) ha ocasionat en nostra patria!

Actes d' aquesta naturalesa, com ha dit molt be un periódich, conduheixen á la guerra civil, pero aixó poch importa á la gent lliberal que no surt al camp á combatrer carlistas armats y que 'ls assassina alevosament en temps de pau si 'ls veu indefensos y sens armas.

Recordém encara tots que fa uns dos anys que Barcelona va presenciar espectacle semblant, ab motiu de fer us també 'ls catòlichs d' un dret indisputable, y que nostres enemichs son los primers en invocar, de fer pública manifestació de las seves ideas religiosas. En Barcelona com en Valencia s' ha pretextat que ab lo reso públich del *Rosari* 's despertaba 'ls veïns y 's cantaba 'l trágala á quants no eran amichs de tals espectacles, y que d' altre part s' insultaba 'l poble lliberal fent manifestacions carlistas.

Neguém que la manifestació de Barcelona ni la de Valencia haig tingut carácter polítich; pero suposém que aixís fos; admetém per un moment que eran carlistas tots los que públicament sortíen á dir lo Rosari y que 's proposaban altres fins que 'ls morals y religiosos; ¿hont es en aquest cas la llibertat predicada per los enemichs de nostres doctrinas? ¿Hont la conseqüència dels que renegan de nostres procediments que suposan atentatoriis al lliure albedrío de l' home? ¿no hem vist per ventura fa poch temps una numerosa turba de poble recorrer la Rambla de Barcelona després de mitjanit, baladrejant ¡viscas! á la República y á altres cosas extranyas? De segú que si alguna autoritat hagués protestat d' aquell acte, que no va ferho, hauria sigut calificada d' absolutista, reaccionaria y carlista per aqueixos flamants defensors de totes las llibertats y llibertinatges, pero si enemichs acérrims de permetre que 'ls catòlichs cantin pública ni privadament lloansas al seu Deu.

El Diluvio, periódich ultra-lliberal d' aquesta ciutat, arriba á concedirnos lo dret de *resar dins del temple*.

De manera, que fora d' ell ja no tenim la llibertat que la Constitució de l' Estat y las teories lliberals illegitiman y predican.

Mes en lo de Valencia ni aquesta circunstancia atenua 'l crím cometés per la gent lliberal. Aconsellats per lo zelós Gobernador Civil, los catòlichs valencians se limitaban á resar dins lo temple, desd' hont no es probable que impidissin que dormís tranquil un sol vehí, però 'l temple de Deu, lo domicili sagrat de ciutadans honrats va ser invadit per impios y fanàticshs defensors de la mal anomenada llibertat, y no contents ab insultar de paraula 'ls fiels que pregabán á Deu, van atrevirse contra 'l mateix Deu, apedregant la seva venerable imatge, lo qual vist per don Fernando Navarro, valerosíssim católich, màrtir del cumpliment del seu deber, va presentar son pit á aquell grup de salvatges, increpantlos per haber ultratjat á Deu y demanantlos que fessin á ell víctima de la seva sanya y no á Jesucrist.

Un miserable assassino va responder á la noble excitació del valerós defensor de la vritat, disparantli una pistola y causantli una gràvissima ferida en lo pit.

Salta á la vista que 'l Gobern ab la seva tolerancia á la gent d' ideas avansadas, dona lloch á que 's cometin críms com lo referit. Si en bon' hora la seguritat dels catòlichs estigués garantida ab la protecció de l' autoritat, no s' atrevirian nostres enemichs á atropellar d' aquesta manera un dret sagrat é indisputable ni ménos invadirán lo domicili; mes com la influencia perniciosa ve de dalt y nostres gobernants, no sabent cóm lliurarre dels compromisos contrets ab la revolució, donan á aquésta tots los gustos, resulta que las autoritats subalternas careixen de forsa moral pera ferse respectar y s' abandonan á la voluntat de quatre desanimats.

Y consti que 'l govern que tal consent s' anomena católich, apostólich y romá, quant de justicia no mereix tals calificatius, perque no 'ns torna la unitat católica, en mal' hora robada á nostra patria; desterra 'ls oradors sagrats

quant aquéstos no predican á mida de son gust y sosté relacions d' amistat ab los usurpadors de Roma.

¿Qué podém, pues, esperar d' un govern catòlic en teoria y liberal en la pràctica, que si d' una part ofereix sumisió á l' Iglesia, de l' altre desconeix los drets de que la mateixa deu disfrutar y sens los quals no pot gosar vida lliure é independent?

¿Quànt se convencerán las personas de bona fe que no están en nostre camp, de que ser catòlic y liberal no es possible, perque son dos principis oposats que 's rechassan y que junts donan un compost sens vida y que tantas vidas ha sigut condemnat per los Sants Pares?

Pero á nostres governants no 'ls preocupan aqueixas nimietats, y van seguitant avant en son invariable propòsit de fer anys en lo poder, encara que sigui á costa de las hisendas, honra y tranquilitat dels seus administrats.

Quant bé ha dit no sabém qui que 'ls pobles tenen lo govern que 's mereixen!

F. de P. O.

TRISTOR Y ALEGRIA.

La prempsa tradicionalista, exposada més que la liberal à sufrir tota classe de persecucions, à causa de la bondat de sos principis y de la energia en defensarlos y extendrels, ha rebut una ferida de alguna consideració ab la desaparició del *Semanario de Igualada* que ab denodat esfors combatia en aquella regió per los sacrosants lemas de *Deu, Patria, Rey*.

Perseguit dit company de propaganda per las autoritats locals de aquella població y per liberals més ó menos franchs, res temia de tals enemichs, puig combatent ab valor als uns y desenmascarant ab habilitat als altres, va lograr la major gloria que en nostres temps alcansan los defensors de las sanas ideas, com es, l' atraurers la malavolensa de la gent liberal.

Pero al veurer la indiferencia de alguns que s' titulaban catòlichs, 'l retrahiment de alguns que s' anomenan carlistas y la denuncia de que va ser objecte, ha cregut prudent suspender sa publicació, ab grant sentiment de quants coneixían lo que tal periódich valia.

Pero... post nubila Febus. Si grant es nostre sentiment per la desaparició de un company de propaganda, més grant es encara nostra alegria al saber que en la mateixa població sortirà, ajudant Deu la setmana present, una nova publicació titulada, segons nos diuen, *Revista de Igualada*, la que vindrà á ocupar la bretxa deserta ab la desaparició del *Semanari*, y defensarà los bons sentiments.

ta honra del seu.

QUI SIGUI CONFRARE...

Recomaném á nostre estimat company de Vich *El Norte Catalan* que dongui curs á la següent indirecta que en forma de sustanciosa correspondencia ha publicat *El Siglo Futuro*.

«La Sagrada Congregacion del Índice, diu 'l correspolcial de Roma, se ha preocupado mucho de que el señor Canónigo de Pazos no

haya indicado todavía por medio de una palabra ó de un acto su terminante voluntad de someterse y obedecer á las prescripciones de la Sagrada Congregacion, manifestadas respecto á él en carta oficial del reverendísimo Padre Saccheri, secretario del Índice.

»Es cierto que el Padre Saccheri, ignorando que el Canónigo de Pazos había cambiado su residencia á Tortosa, escribió á monseñor el Obispo de Vich, de quien era anteriormente diocesano. Pero el pase de las comunicaciones de un acto tan importante debia y podía hacerse con facilidad y solicitud desde Vich á Tortosa, y una semana era suficiente, demasiado aún, tratándose de obedecer á un decreto de una Sagrada Congregacion romana, de cuya verdad, fuerza y autenticidad no podía caber ignorancia en el Ilmo. señor Obispo de Vich, cuando se trata de impedir la circulación entre el pueblo, hasta donde fuera posible, del opúsculo vituperado del señor de Pazos, por haber evidentemente *periculum in demora*.

»Por el cual motivo y otros, la Sagrada Congregacion del Índice no podía permanecer callada é inactiva, como, de hecho, no lo ha estado; pues he sabido, de autorizada fuente, que otros pasos se han dado por quien podía y debia hacerlo á fin de poner término á la tardanza. Se espera, pues, que la sumision oficialmente hecha y anunciada por el Canónigo de Pazos tendrá efecto dentro de pocos dias. Mas, si esto no sucediera, otras y más severas providencias se adoptarian ciertamente.

»Entre tanto, por orden y disposicion de la Congregacion del Índice, y conforme al deseo del Padre Santo, se está preparando una edición, de pocos ejemplares, del asombroso opúsculo de Monseñor Sarda y Sanvany, *El Liberalismo es pecado*, traducido en Turin por persona docta y competente al idioma italiano. Un exemplar, espléndidamente encuadrado, se ofrecerá á Su Santidad, que desea leerlo, y otros se entregarán á cada uno de los Eminentísimos Cardenales y reverendísimos oficiales y consultores de la Sagrada Congregacion.

»Creo que despues, sobre la misma traducción hecha en Turin, se procurará publicar una edición económica y abundante para difundir en Italia el opúsculo de Monseñor Sarda, del que tengo la satisfaccion de poder afirmar haber sido yo, tal vez, el principal, y de cierto el primer instrumento para que se conozca en mi país, por medio de mis correspondencias á tres periódicos católicos en tres de las más importantes ciudades de Italia, de las cuales han tomado, y difundido luego la noticia otros periódicos. De donde ha nacido en muchos el deseo de leer la egregia obra de Monseñor Sarda, y sé que,

»¡Honra a Monseñor Sarda!

BIBLIOGRAFIA.

Acaba de sortir á llum un oportú folleto titulat *Manojito de Pensamientos extrets y deduits de lo llibre d' or del Dr. Sardá Lo Liberalisme es pecat*.

Dit folleto que ab lo títol de *Manadet de Pensaments* se publicá ja en nostre Setmanari, de-

gut á la ploma de nostre Director, es una obreta de utilitat práctica que en resumen, seguit las ensenyansas del llibre del Dr. Sardá, explica los pensaments principals de dita obra, y la norma de conducta que deuen seguir los catòlichs contra tot lo que porti 'l sello de liberalisme.

Va precedit de una expressiva censura escrita del Dr. D. Andreu Posa, Canonge Lectoral, y de las llicencias eclesiásticas corresponents.

Ab dir tan sols quin es l' assumpt de que tracta, y quí l' censura, queda dit tot pera que 'ls lectors se formin cabal concepte del folleto y la necessitat de proporcionarsel. Anyadint á aixó lo mòdich de son preu, que tan sols es de 10 céntims, acaba de ferlo acceptable y á propósito pera regalarlo en los colegis, creyentlo al mateix temps indispensable arma pera sostenir y deixar resolta ab ventatja tota polémica religiosa-política.

Se ven en la Administració de aquest periódich.

Habém rebut un exemplar de *Las Ovejitas del Niño Jesús* que acaba de publicar lo distingut escriptor y coneugt poeta, lo reverent don Joan B. Altés y Alabart.

Es dedicat exclusivament als nens de las famílias catòlicas, per qual objecte conté versos y lecturas recreativas pera la ensenyansa y moralisació de la infantesa.

No podém menos que recomanarlo als pares de familia que deuen inculcar en sos petits las saludables màximes de la Religió, valentse de medis, tals, com la recreativa y sana lectura.

Se ven en aquesta Administració al preu de 2 rals en rústica y 4 en tela.

Habém rebut també 'l *Mensajero del Corazon de Jesús* y 'l de *Los Sagrados Corazones de Jesús y María* corresponents al present mes, que publican los PP. Jesuitas de Bilbao.

Contenen interessants articles y las graciosas Lecturas recreativas del popular P. Coloma.

Lo preu de suscripció del primer, es de 5 pessetas l' any y 'l del segon, de 2'25 ptas.

CRIDORIAS.

La setmana passada, creyent de verdadera oportunitat sorprendre á nostres lectors ab los retratos y biografias dels quatre delegats de Don Carlos, varem resoldre publicarlos tot seguit; pero la perentorieta del temps y la pressa pera fer sortir lo número ab regularitat, va ser causa de que los primers no sortissin del modo que era de desitjar.

En la setmana que vinent, publicarem los retratos de los delegats en cartolina, dibujals per lo coneugt y distingut artista don Pacia Ross, que es lo que dibuixa los del *Album de Personajes Carlistas*.

Lo retrato en cartolina, será regalat als suscriptors de nostre Setmanari que estiguin ó 's posin al corrent del pago de suscripció, com també á quants se suscriguen y paguin hasta fi d' any.

Pera 'ls no suscriptors, dita lámina 's vendrà á lo preu que s' fixarà oportunament.

Diu *La Lealtad*, de Valencia, que tal es la indignació que ha produxit en l' ànimo de personas de totas classes y categorías, lo bárbaro atentat del Rosari de la Aurora, que una colla de cassadors (que tenen llicència de usar escopeta) s' han ofert à defensar y à fer respectar los drets dels devots del Rosari.

Aplaudim en extrem l' actitud dels cassadors, que, segons se veu, tenen ganas de *cassar* feras més feréstegas encara, que las que corren per montanyas y deserts.

* * *

A pesar de la molta xarrameca que s' ha usat en contra lo projecte de la fatxada de nostra Catedral, ben prompte veurán los que tals *veus* escampaban, que lo projecte va à passar à ser una realitat.

Y pesi à qui pesi, ajudant Deu, dintre de poch se comensarà la fatxada.

Y pesi à qui pesi, la fatxada s' acabará.

N' hi havia, que tant sols pensar que qui ho portaba à cap era nostre senyor Bisbe, los cabells se ls' hi posaban de punta y ab roncas *veus* omplían l' espai d' improperis contra qui ha lograt que lo projecte arrivés à obtenir la aprobació.

Are, *felicitintse* també los amichs dels que tals *veus* escampaban.

* * *

Ha desaparecut de Manresa lo periòdich més *liberal* (y com à tal, més impío) que 's publicava en aquella població.

Diuhen que vol venir à publicarse en Barcelona.

A això no més dirém una cosa, y es:

Que si en Manresa hi ha fet la mort del *liberal*, en Barcelona, si 's publica, hi farà la mort del gos.

De tots modos 'ns alegrém de que la porqueria hagi desaparecut de la catòlica ciutat de Manresa.

* * *

Habém rebut del *Centro de Católicos* de Figueras una entusiasta circular donant compte de la romeria que en lo dia 11 del present se farà à Ntra. Senyora del Camp en Garriguella.

A continuació porta un programa dels actes religiosos de la romeria.

Com ja nostre company *El Correo Catalán* had onat compte detalladament de dita Romería, nos excusém de ferho nosaltres, creyent que per medi de dit periòdich ja se 'n haurán enterat las personas que hi vulguin pender part.

Doném al *Centro de Católicos* de Figueras, las gracies per la atenció que l' hi hem merescut.

Batllori Picafort.

VARIETATS.

LO LEPROSET.

TRADICIÓ.

I.

Era una nit sumament fosca: ni un estel brillaba en lo firmament, y la tempesta recorria ab violència lo desert, fent resonar sos ronchs udols.

—Obriu, obriu! clamá una veu mitj apagada pel sufriment.

En l' interior d' una pobre cambra, una dona esgroguehida y de faccions feréstegas se

calentaba voreta la bellugadissa flama de la llar, dirigint de 'n tant en tant una trista mirada á un bressolet en lo qual dormia un nen malalt de la febre.

—Obriu, obriu! repetia la veu per fora.

—Sigueu qui sigueu—contestà la dona sense mourers—prosseguiu la vostra vía, puig à ningú 's dona aculliment.

—En nom del Deu de Abraham, de Isaach y de Jacob, obriu!

—Ja vos ho he dit; jay del viatger que entrí aquí! replicà la dona aixecantse ab malíssim humor.

—Aném á morir, tingau compassió de nosaltres!

La dona mirà de nou al bressol. Lo nen s' havia despertat, y ploraba allargantli 'ls brassets.

Era mare, aixugà una llàgrima y mitj obrint la porta digué:

—¿Que voleu, totxos viatjers?

—Un abrich pera mon marit y pera mon fill—respongué una jove qual bellesa enlluernà los ulls de aquella dona.

—Si vos concedeixo lo que demanau seré causa de vostra desgracia y de vostra mort; perque soch muller de un célebre bandoler, y si entra, jo no podré lliurarvos de sa furia.

Mentreix parlaba, se fou obrint la porta enterament, y Joseph entrà ab sa esposa María y ab lo Nen Jesús.

—No sé qui sou—digué la muller del lladre; —pero des que habeu entrat 'm sento ditxosa y alegre, y veig que à mon fill l' hi succeheix lo mateix.

II.

Las tenebres se veyan per defora més espessas; la tempesta no 's cansaba de rugir, y la caseta tremolaba com combatuda per fers attachs, quan trucaren à la porta.

—¿Qui hi há?

—Obra prompte.

—Llamp del Cel! ¡Es mon marit! ¿Ahont vos amagaré?

Maria s' aixeca; posa son fill en sos brassos y obra la porta.

Al veurer à María, recula un pas, y llença sobre sa muller una mirada de ira.

—Son uns pobres viatjers que ha sorprés la tempestat. Jo 'ls hi he dat alberch, pensant que potser 'ns darán felicitat.

La fatxa airada del bandoler se templà somrient, tancà la porta y digué:

—Donchs be, ¡que siau ben vinguts!

Y sens anyadir paraula deixá son botí en un àngul de la habitació, expolsà son vestit mullat y s' acostà al foch ahont se bellugaba la falaguera *lladre*.

—Muller—anyadi al cap de un rato—¿no hi ha res pera menjar?

—Encara tením un poch de pa, fruyta y un tros de anyell.

Y disposantse à tornar à María son fill pera arreglar lo menjar, digué María:

—No, no vos mogueu, ja 'l serviré jo.

Menjaren tots menos la muller del lladre, que quedà prop del foch ab Jesús y son fill malalt; pero res l' hi importaba, puig may son cor havia experimentat tanta felicitat y tanta dolsura.

Després de menjar, lo bandoler s' acostà al foch, creuhà son front una profunda arruga, y digué à Joseph:

—Tant de bó mon fill se semblés al vostre!

—Y qué, ¿tal volta está malalt?—preguntà l' espós de la Verge, que solament veigé las asquerosas llagas de que estava cobert lo desgraciat nen.

—Malalt, y d' un mal terrible—contestà 'l pare suspirant—es leprós.

Seguí un llarch y profund silenci à aquestas tristes paraules: La muller del lladre quedà anegada ab llàgrimas y anyadí:

—Lo Senyor castiga al fill per los pecats de sos pares.

Lo lladre mirà à sa muller, pero aquesta vegada ho feu sense rabia y duresa; més be podia veurers pintat en son semblant lo remordiment.

—Deu obra sos brassos al pecador arrepentit—'ls digué María—y 'ls cambia sos llàgrimas en goig.

Y colocant sobre sos genolls à Jesús, digué:

Lo dia ve y la tempesta se 'n va. Tingueu la bondat de donarme un poch d' aygua pera rentar à mon fill y martxarém.

Espereu un poch—replicà 'l lladre, que sentia la separació de sos amables hostes de la nit.

—Ns es precis fer un llarch camí—respongué Joseph.

—¿Ahont aneu?

Pobres desterrats aném buscant un alberch en Egipie.

Més tart tornarém.

—A vostre regrés recordeus de ma cabanya, que habeu omplert de llum y de goig.

Joseph y 'l bandoler se despediren propet de la llar, y sortiren.

Lo vent s' havia templat y era suau; los núvols anaban replegantse en l' horitzó, y la naturalesa se presentaba fresca y jove com lo dia de primavera més hermosa.

—Martxém—digué Joseph.

—Renteu vostre fill en la mateixa aygua en que jo he rentat al meu—digué María à la muller del lladre, després de abrassarla.

III.

Mentreix pogué distinguirlos sa vista, lo bandoler y sa esposa seguiren ab los ulls à nostres viatjers.

Quant no pogueren distinguirlos, suspiraren com si acabessin de perdre un membrer volgut de sa familia.

Son fill se tenia dret en mitj dels dos, y se posà à plorar.

—Vina, fill meu—l' hi digué sa mare;—vaig à rentar-te ab l' aygua que ha servit pera 'l nen de aqueixos viatjers.

—¿Per qué?—l' hi oposà 'l pare arronsant las espalles.

La dona no contestà, y apenas lo nen hagué tocat l' aygua, quedà enterament curat.

Y es que 'l Senyor no deixa cap obra bona sense recompensa.

Més tart lo pobre leproset morí arrepentit al costat de Jesús crucificat.

Lo mon enter lo coneix ab lo nom de *Lo bon lladre*. (De *El Intransigente*.)

Traduhit per J. SANROMÁ Y R.

Imp. de Bertrán y Altés, Pelayo, 6, baixos.